

nih gostov, tako n. pr. upok. ravnatelj drž. blagajne g. Rajh s soprogo, gosp. dr. Chloupek z družino, g. na. nečakinja dr. Trillerjeva in nekaj drugih dam in gospodov. Vsi imenovani so posetili zborovanje z namenom, da dokumentirajo svoje simpatije do v službi osivelega učitelja-veterana in do učiteljskega stanu jvobče; hvala jim! — Predsednik tov. Tomazič otvori ob polu 11. uri zborovanje ter očrta v lapidarnem, a presrčnem slogu delovanje in zasluge jubilarja Ivana Kryla, naglašujoč, kako je kot kremenit značaj v kljub raznim viharjem in ljudski nevalčnosti vedno možato korakal neupogljivo in samozavestno po ravno začrtani poti naprej, s čimer nam je podal mlajšim najlepši zgled v posnemanje. Ob sklepu svojega nagovora izrazi predsednik slavljencu v imenu društva iskreno željo, da ostane še mnoga leta tako čil po duhu in telesu kakor je danes in zahaja vedno rad v društvo, ki v njem deluje z veliko vneto mnogo let kot blagajnik. Prisotni so mu zaklicali 3-kratni »Živio!« — Nato je orisal jubilar sam potek svojega življenja in delovanja. Rojen in izšolan Moravan je došel že l. 1870. v Ljutomer na omenjeno realko, izprva mencec ostati tukaj kvečjemu eno leto. Našel pa je tukaj in v okolici za narodno prosveto in blaginjo vnete moze, s katerimi je potem deloval za vzvišene smote in pri tem pozabil na povrat v domovino. Deloval je neustrašeno, dasi je moral prenašati šikane okr. glavarja Premmersteina in druge. Jubilar je ustanovil s takratnimi tovariši učiteljsko društvo za ta okraj, je soustanovnik ljutomerske »Citaltince«, »Posojilnice« in je bil markantna osebnost v okrajnem zastopu, kjer si je kot narodni ekonom pridobil velikih zaslug. Po duhu in telesu res mladeniško čili 70letni mož je prav zanimivo opisal dobo svojega bivanja v Ljutomeru, kjer je dandanes poleg realčnega učitelja tudi hišni in zemljiški posestnik — vkljub svoji plači, ki jo je prejemal dolga leta. Tov. Cvetko je še nato podal kratko, vsebinski vtiski prepleteno poročilo o delovanju »Zveze« v Ptuj; nadalje se je vzel v pretres točka iz izpremenjenih »Zavezinih« pravil, ki predpisuje članom 18 K letne članarine. Mnogi prisotni so bili mnenja, da je 1. ta znesek nekoliko previsok, 2. da bi morda nekateri člani zaradi tega izstopili iz društev, 3. da je »Učit. Tovariš« razmeroma najdražji slovenski tehnik, ki pa izhaja skoraj redno brez priloge. Neplačujočim, brezbriznim tovarišem naj se list ne pošilja. Delegatom k Zavezinemu zborovanju so se dali posebni migljaji.

Po obedu v isti sobani so se jele neprisiljeno proizvajati v proslavo tega dneva in jubileja razne koncertne točke. Nastopal je ljutomerski orkester, kjer sta se odlikovala konzervatorist Ferd. Herzog in Bračko; na klavirju sta prav spretno igrali gđc. Zacherlovi; kot solopevca sta se pokazala gđc. Elza Repičeva in tov. Schneider; vmes je nastopal ad hoc sestavljeni mešani zbor. Ta koncert se je prav dobro obnesel, in tov. Zacherl sme biti kot voditelj ponosen na uspeh. Pokazalo se jeo tej priliki, da Ljutomer razpolaga z dobro izvežbanimi, še ve-liko obetajočimi pevskimi in godbenimi močmi. Med godbene in pevske točke so vpletili primerne napitnice jubilarju in gostom sledeči: g. ravnatelj Robič, tov. Cvahte, Pušenjak, Cvetko in g. dr. Chloupek, čigar sinko mu je podal obenem krasen šopek svežih vrtnic. Do solz ginjen se je zahvalil vsem v presrčnih besedah. Zahajajoče solnce nas je opomnilo na razhod od tega veličastnega zborovanja. Slavljencu kličemo ob spominu na prijetne urice opetovano: Još mnogaja leta! Na zdar!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonoeno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrov. na sadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca julija K 110.066 29.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadrage kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve na-vedenih znamk se ne odgovarja.

Politiški pregled.

* Italijanska pravna fakulteta. V minulih dneh so po raznih listih mnogo razpravljali o ustanovitvi ital. juridičnih kurzov na trgovski akademiji Revoltella v Trstu, kateri kurzi bi tvorili provizorij za ustanovitev pravne fakultete. Dobro obveščeni krogi pa zatrjujejo, da iz te moke ne bo kruha. Pač so se vršila o tej zadevi posvetovanja med italijanskimi po-

slanci in notranjim naučnim ministrom, ali iz vsega se da le posneti, da se ita-lijanska pravna fakulteta ne bo drugače ustanovila (če se sploh bo) nego postavo-dajnim potom.

* **Poroče brez spovednih listkov.** Iz Prage poročajo: Tu sta se hotela v neki cerkvi poročiti ženin in nevesta, a kape-lan ju ni hotel poročiti, češ, ker nista imela spovednih listkov. Ko je nato ženin zagrozil, da bo prisilil potom politične oblasti župnika, da ju dovoli poročiti, je župnik izjavil, da se je v zadnjem času zgodilo že več slučajev, da se je upravno sodišče izreklo proti cerkvi. Sedaj pa se je baje po posredovanju znanega jezuit-skega patra Albana in po vplivu visokih oseb sestavil pri upravnem sodišču tak senat, ki lahko zavleče tožarenje malo-marnih katolikov tako dolgo, da ne bodo dosegli tri leta nič.

Kranjske vesti.

—r— **Z Gorenjskega** nam pišejo: Te dni smo brali po časopisih, da se je pipe-ljal minister dr. Trnka z Bleda v Žirov-nico ogledat si deželne električne napra-ve. Tam so ga prav slovesno sprejeli. Po-leg drugih vaških dostojanstvenikov je bil seveda pri pozdravu tudi ondotni šolski vodja s šolsko mladino navzoč. Celo štiri belo oblečene šolarice so izročile gospe soprogi in spremljevalkam lepe šopke. Po ogledovanju je bila južina v gostilni pri Kuncu, h kateri so bili povabljeni žu-pan, podžupan in župnik. Nadučitelj, ki je bil k sprejemu skoraj komandiran in je delal z otroki parado, ni bil povabljen, menda ker ne spada v tako odlično dru-žbo, češ: Der Mohr hat seine Schuldig-keit getan. Kaplana tudi ni bilo pri južini ker ga — nimajo.

—r— **Iz kamniškega okraja** nam pi-šejo: Akoravno slabo vreme, vendar se je zbralo dne 7. t. m. v Vodicah 22 tovarišic in tovarišev k odkritju nagrobnega spo-menika pokojnemu tovarišu Miroslavu Zebretu. Prišlo je tudi nekaj drugih nje-govih prijateljev, med njimi tudi župan iz Skaručine, g. Sršen. Pogrešali smo pa šol. mladino; akoravno so počitnice, ven-dar bi lahko gospa učiteljica na Skaručini povabila tudi šol. otroke, da počaste spo-min svojega pokojnega učitelja. — Po slo-vesni službi božji smo se napotili na vodiško pokopališče h grobu pokojnega tova-riša. Tovariš Letnar je lepo orisal pokoj-nikovo delo v šoli, njegovo ljubezen do ljube družice, ki jo je moral tako mlad ostaviti. Ker je bil pokojni velik prijatelj narave, se je trudil tudi pri mladini zbu-diti ljubezen do nje. Imel je pa na zemlji za svoj trud majhno plačilo, katero pa večje uživa sedaj gori nad nami. — Na-grobni spomenik, ki ga je izdelal menge-ški kamnosek, je jako lep. — Lepa hvala vsem darovateljem, ki so pripomogli učitelstvu kamniškega okraja, da je moglo iskazati vrlemu pokojnemu tovarišu zad-njo čast s postavitvijo nagrobnega spo-menika.

Štajerske vesti.

—š— **Na kmetijski šoli v Št. Jurju** ob juž. žel. se konča tretji desetmesečni tečaj dne 22. t. m. z javno izkušnjo. Izpraševali bodo strokovni in postranski učitelji iz vseh predmetov, da se pokažejo uspehi tretjega tečaja v polnem obsegu. Javne izkušnje so bile dozdaj vedno dobro ob-iskane, in je upati, da bo tudi letošnja.

—š— **Dve slovenski meščanski šoli za Spodnje Štajersko.** Iz nemško-nacio-nalnih krogov se sliši, da se hoče Sloven-cem dovoliti na Spod. Štajerskem dve me-ščanski šoli. To bi bila poleg nekaterih gospodarskih koncesij in razširjenju šta-jerskega deželnega šolskega sveta tudi za enega slovensko-klerikalnega člana od-kupnina za opustitev obstrukcije. Pravi se nadalje, da bi naj prišla ena slovenska me-ščanska šola v Celje ali vsaj na vsak na-čin v Gaborje pri Celju. Celje je centrum velike in imovite okolice, ima precej trgo-vine, obrti in industrije ter bi bilo za slo-vensko meščansko šolo jako primeren kraj. Za drugo slovensko meščansko šolo pridejo v poštev kraji Trbovlje, Zalec, Št. Jur ob južni železnici, Šoštanj ali Sevnica. Da bi ne bili štajerski Nemci prikrajšani, dobe zato — 6 novih meščanskih šol.

Goriške vesti.

—g— **Iz seje c. kr. ožjega okrajnega šolskega sveta** v Sežani dne 7. avgusta 1912. Potrdilo se je proračun za l. 1913, glasom katerega ostanejo doklade za vzdrževanje šolsva po 110% kakor v te-kočem letu. Vzame se v znanje odpoved službe tov. Silvestra Caharije iz Divače Dodeli se tov. Ivana Grahlija na šolo »Šol-ski dom« v Gorici proti temu, da bo isto društvo plačevalo v tem okraju enega učitelja z najnižjo plačo. Imenuje se sup-

lentinjo Del Cot in suplenta Sardoča in Majerja provizoričnim učiteljem in se jim nakaže plača od 1. junija t. l. Suplentom Antonič, Klanjšek in Pečenko se nakaže nagrada v mesecih juli in avgust po 50 K mesečno. — Za zgradbo novega šolskega poslopja v Šempolaju se odobri od pred-sedstva predlagana stavbna parcela Ra-dovičeva v obsegu 2000 m². Dovoli se razne poprave pri šol. poslopju v Škrbini in daljno obzidanje šol. vrta v Gorjan-skem. — Ustanovljena vzporednica v Sa-ležu se ne more še otvoriti, ker ni mogo-če najti primerne sobe za učilnico. V pro-speh kmetijskega pouka določi se vsota 2400 K. Ta vsota se bo porabila za novo-ustanovljene kmetijske tečaje in deloma za nagrade učiteljem, ki z vneto delujejo v pro-speh kmetijstva. — Zaradi vedno ponavljajočih se prošelj šol. voditeljev se dvigne pavšal za 35%. — Naroči se od ministrstva izdane načrte za risanje vsem šolam v okraju. — Za bodoče šol. leto so se izvršile sledeče premembe, oziroma imenovanja: 1. Tovarišice: Macarolova v Sežano, Trpinova v Nabrežino, Kavči-čeva v Šempolaj, Del' Cotova v Plisko-vico, Eppichova v Kostanjevico, Gaspa-rijeva v Povir, Antončičeva v Divačo. 2. Tovariši: Legiša v Mavhinje, Rustja v Di-vačo kot zač. voditelj, Iv. Caharija v Po-vir kot zač. voditelj, Vičič v Tomaj, Ma-horčič v Dutovlje, Roje v Štanjel kot zač. voditelj, Ščuka v Lipo, Pečenko na Veliki dol, Koršič v Nabrežino, Klanjšek v Škoflje, Čopič Venceslav v Povir. — Kot učiteljice ročnih del se imenuje, oziroma premeni, in sicer: Madou za Kazlje, Što-maž in Avber; Kljun za Barko in Mislje; Renčelj za Škocijan, Škoflje in Podgrad.

—g— **Imenovanje.** Za učitelja na Na-rodni šoli na Blanci v Gorici je imenovan kandidat Turk, abiturijent goriškega učiteljskega.

—g— **C. kr. žensko učiteljske v Go-rici.** Letos je obiskovalo ta zavod 320 go-jenk, po narodnosti je bilo 160 Slovenk, 142 Ital., 12 Hrvatice in 6 Nemk. K izpitu se je priglasilo 65 kandidatinj, od teh je napravilo izpit z odliko 11, z dobrim us-pehom 45, 5 kandidatinj ga ponavlja po 2 mesecih, dve po enem letu. Izpit so na-pravile sledeče: Valerija grofica Attems iz Podgore, Alfonza Babnik iz Bistrice, Ana Bartolomej iz Kopra, Kamila Bioneloni iz Ruske Libave, Gabrijela Božič iz Čepo-vana z odliko, Emilija Črnigoj iz Gorice z odliko, Roza Cukat iz Št. Petra, Emilija Ferletič iz Dola, Emilija Furman iz Žage, Berta Herman iz Gorice, Ana Jerkič iz Gorice, Teodora Kancler iz Gorice, Elza Köhlen iz Ogrskega Raba, Avrelija Kavs iz Bovca, Vida Krašovec iz Kanala, Vikto-rija Krašovič iz Bilj, Roza Markič iz Bat, Ernesta Marisič iz Ajdovščine, Tereza Pertot s Proseka, Marija Petrič iz Kopra, Mila Plohl iz Gorice z odliko, Marija Pod-menik iz Kanala, Gabrijela Rajer iz Šem-pasa, Alojzija Rutar iz Zalaza, Friderika Šček iz Trsta z odliko, Tereza Šfiligoj iz Medane, Marija Štepančič iz Št. Petra z odliko, Marija Stres iz Breginja, Julija Torkar iz Podbrda, Ana Turšič iz Bezo-vljaka, Cecilija Urh iz Koprive z odliko, Dolares Venuti iz Gorice z odliko, Marija Vidmar iz Begunj, Josipina Rossi, Matilda Golob.

—g— **Društvo »Dijaška kuhinja v Gorici«** bo sprejemalo letos dijake goriških srednjih šol na hrano. Kdor bi želel biti sprejet začetkom leta, naj pošlje prošnjo, naslovljeno na društvo in opremljeno s potrebnimi dokumenti (pri novih zadnje izpričevalo; pri onih, ki žele hrano brez-plačno ali po znižani ceni, tudi ubožno izpričevalo) g. ravnatelju Fr. Strnadu, stanujočemu v Gorici Via Leopardi, do konca avgusta. Na kasnejše prošnje se ne bo oziralo.

—g— **Gimnazijo hočejo imeti v Tr-žiču.** Tržiški občinski svet je izrekel že-ljo, naj bi se ustanovila v Tržiču gimna-zija, seveda laška. Obrnejo se v tem po-gledu do poslancev, ki naj bi izposlovali Tržiču laško gimnazijo.

—g— **Šola za šivilje v »Šolskem domu«.** »Wiener Zeitung« priobčuje od-redbo trgovskega ministrstva, ki določa, da so mu izpričevala oddelka za šivilje v »Šolskem domu« v Gorici enakoveljavna z izpričevali ženskih obrtnih šol.

Koroške vesti.

—k— **Urdna učiteljska konferenca v Velikovu** se je odlikovala kakor že prej-šnji dve leti po zapostavljenju slov. učite-ljev. Kar predlagajo slov. učitelji, in če bi bilo še tako dobro in predlagano tudi v nemških krajih, vse zamečajo. Predsed-nik, nemškutarski nadzornik že a priori odklanja vse, kar prihaja od slov. učite-ljev in vpliva v tem oziru tudi na drugo učiteljstvo. Drugače ne pojde — bo mo-rala priti odpomoč! O tej konkurenci bo-mo še govorili.

Istrske vesti.

—i— **Iz c. kr. dež. šolsk. sveta istr-skega.** Cesar je imenoval stolnega prošta v Poreču Oliva Rismondo, ravnatelja hrv. drž. gimnazije v Pazinu Ivana Kosa, rav-natelja državne realke v Pulju dr. Roger-ja Solla in ravnatelja ital. učiteljskega v Kopru Ivana Larcherja za člane c. kr. de-želne šolskega sveta istrskega za čas prihodnje šestletne funkcijske dobe.

Splošni vestnik.

O zadnji Zavezin skupščini v Celju so objavili poročila skoro vsi napredni slovenski listi, najtočneje sta poročala »Dan« in »Slovenski Narod«. — Vsi ti listi priznavajo resnost zborovanja, temeljitost poročil, odločnost in preudarnost zboro-valcev. Zlasti poudarjajo neustrašenost in požrtvovalnost naprednega učiteljstva. Priznavamo, da ni v poročilih nič preti-ravanosti.

Prošnja. P. i. gg. okrajne šolske nad-zornike prosim, da mi blagovolijo poslati za Letopis Slovenske Šolske Matice **teme in teze**, ki se je razpravljalo o njih pri le-tošnjih okrajnih učiteljskih konferencah.

Odredba naučnega ministrstva glede praznikov. Naučno ministrstvo je izdalo važno odredbo, glasoni katere ostanejo prazniki, ki so med šolskim letom, in sicer Svečnica, Sv. Jožef in Marijino Oznanje-nje pouka prosti, čeprav jih je cerkvena oblast odpravila.

Razpisana služba. Na državni realki v Gorici je razpisano mesto definitivnega telovadnega učitelja.

Abiturientom, ki se hočejo posvetiti živnozdravniškemu študiju. Visokošolski odbor na živnozdravniški visoki šoli na Dunaju je letos razposlal ravnateljstvom vseh srednjih šol v Avstriji spomenico, v kateri je natanko pojasnil sedanjí položaj živnozdravniškega naraščaja. Število slo-venskih veterinarjev se je v lanskem letu zaradi preoptimičnega slikanja razmer silno pomnožilo in se je bati nadproduk-cije živnozdravnikov; poleg tega se je tu-di učni red v marsičem izpremenil. Svetu-jemo vsem abiturientom, ki resno mislijo na živnozdravniški študij in nočejo biti razočarani, da se pouče iz spomenice pri ravnateljstvih svojih prejšnjih zavodov. Natančnejše informacije pa dajo za Kranj-sko: Ipavec Rafko, Idrja; za Štajersko: Veble Franc, Kapele pri Brežicah; za Ko-roško: Močnik Anton, Libinče pri Pli-berku; za Primorsko: Pahor Filip, Gcr. Vrtojba pri Gorici.

SUKNO in modno blago za gospode in gospe priporočila izvozna hiša **ZEFIRE** Prokop Skorkovsky in sin v Humpolcu na Češkem Vzorci na željo franco. Zelo zmjerne cene. Na željo dam tu izgotoviti gosposke obleke.

Razgled po šolskem svetu.

— **Novi rektor zagrebskega vseučili-šča.** Iz Zagreba poročajo, da je za prihod-nje šolsko leto izvoljen za rektorja hrva-škega vseučilišča profesor bogoslovja dr. Josip Pazman.

Po sklepu lista.

Odlikovanje. Bivši okrajni šolski nad-zornik Franc Finžgar v Gorici je odliko-van z viteškim križcem Franc Jož-fove-ga reda. — Kaj neki poreko k tej najvišji odliki tisti klerikalni ruvači, ki so z dr. Šušteršičem na čelu preprečili zopetno imenovanje Finžgarjevo za okrajnega šolskega nadzornika? — Ko je Finžgarja naša Zaveza v Celju imenovala za svojega častnega člana, je pisal »Slovenec« z dne 13. t. m. dobesedno: »Za častnega člana je bil izvoljen Franc Finžgar, profesor na goriškem učiteljskem, in sicer zaradi »po-sebnih zaslug za ljudsko šolstvo« na Goriškem. V resnici so ga pa zato izvolili za častnega člana, ker je bil eden izmed glavnih liberalnih petelinov na Goriškem in mu hočejo dati malo »žavbe? za brco, ki mu jo je dalo goriško ljudstvo...« Se-daj pa vprašamo klerikalne žurnaliste, ki znajo tako nesramno pisati, ali se upajo trditi, da je tudi to najvišje odlikovanje — žavba za brco, ali pa je vendarle za-služeno priznanje Finžgarjevih posebnih zaslug za ljudsko šolstvo?! — Sedaj go-vorite, če imate pogum!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Štajersko.
Št. 1146.
Na dvorazrednici v Letušu, III. kr. razr., krajni šolski svet Braslovce, je mesto nadučitelja; na tri-razrednici v Pristovi, III. kr. razr., je mesto učitelja ali pa učiteljice, na štirirazrednici na Rečici, II. kr. razr., je mesto učitelja s prostim stanovanjem; na trirazrednici na Dolu, III. kr. razr., je mesto učitelja definit. ali pa provizor.
Pravilno opremljene prošnje do 10./9. 1912 na dotični krajni šolski svet.
C. kr. okrajni šolski svet Celje, dne 5. avgusta 1912.